

Özlem DİNDAR
Aris DUMANOĞLU

Dergimizin ikinci sayısında röportajımızı Türkiye'nin ünlü iktisatçılarından ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nin sevilen hocalarından Prof.Dr.Gülsün Yay ile yaptık. Prof.Dr.Gülsün Yay'ın, ekonomi kulübünün kuruluş aşamasında çok emeği geçmiş, 1994-1995 yıllarında ekonomi kulübünün danışmanlığını yapmış ve kulübün bugünlere gelmesinde büyük katkıları olmuştur. Kendisinin samimi ve içten cevapları ile keyifli bir sohbet geçirdik. Şimdi ilk sorumuzla başlıyoruz...

Hocam, Gülsün Yay'ın dilinden Gülsün Yay nasıl biridir? Üniversitedeki akademik hayatı dışında nelerle ilgilenir, neler yapar?

İnsanın kendini anlatması çok zor bir şey. Keşke sizlerden dinleme imkânım olsa, öğrencilerimden dinlemek daha çok hoşuma gider ama genelde öğrencilerimden hep olumlu tepkiler almışumdur. Biraz zor hoca, sert hoca ama her zaman yardım eden ihtiyaçları olduğunda gelebilecekleri bir hocayımdır. Bundan iki sene önce önemli bir rahatsızlık geçirdiğimde öğrencilerimin telefonları beni okula geri getirdi. Duygulu bir insanım bunu hiç belli etmemeye çalışsam da, çok çalışkan bir insanım, mesleğimi seviyorum, aldığım terbiye ve eğitim 'Her zaman işinin en iyisini yap.' şeklinde oldu. En zor günümde bile gelirim, dersimi veririm. Akerlof'un dediği gibi, "Beni en çok verimli geçmiş bir ders mutlu eder." Çok çalışırım, sürekli okurum belki bunu her zaman bir ürün olarak, makale olarak dökmemişimdir. Ama her zaman okurum. Birinci sırada mesleğim geliyor. İkinci sırada edebiyata olan ilgim geliyor. Hem roman okurum hem de çocukluğumdan beri şiir okurum. Şiiri çok severim, şiiri bir keşif süreci olarak değerlendiririm ve

dolayısıyla her gün yeni bir şairin kitabını bulmaya çalışırım. Edebiyat benim için bir tutku yani fen bölümü öğrencisi olduğum halde hep edebiyata ilgim olmuştur. Onun dışında oğlum ve eşim var onlarla iyi vakit

geçirmeye çalışırım, görevim olan her şeye çok emek verdiğimi, sevdiğim her şeye çok emek verdiğimi söyleyebilirim.

Üniversitede iktisat bölümüne yönelmenizdeki etkenler nelerdir? İktisat bölümünü tercih etmeseydiniz hangi bölümü tercih ederdiniz?

Bizim dönemimizde tıp eğitimi çok önemliydi yani öğrenciler hep doktor olmak isterdi şimdi hemen hemen o moda kalktı. Tıp ağır bir eğitimdi, çok istenirdi, ben de çok istiyordum çünkü insanları seviyordum ve insanlara en çok doktor olarak yardım edebileceğimi düşünüyordum. Fakat çok az bir puanla tıp fakültesini kaçırdım ve iktisada girdim. Ertesi sene yeniden denerim diye düşündüm. Fakat o sene eğitimimi çok sevdim derslerim çok iyiydi notlarım çok iyiydi ben de bu bölümde kalmaya karar verdim ondan sonra da iyi bir iktisatçı nasıl olur diye onun gayreti içine girdim ve gittikçede iktisadı sevdim çünkü iktisat çok soyut düşünülebilme kapasitesi gerektiriyor gibi geldi bana ben de analitik düşünme yapısına sahip biriydim. Her zaman bana sunulana inanan değil, onu tartışan biriydim. Gözle görülen değil, zekâ ile sezilen şeylerin üzerinde durmaya çok uğraşırdım. O yüzden iktisat bana bu anlamda çok cazip geldi ama dediğim gibi doktor olmak çok istedim(gülüyor).

İktisadın matematikselleşmesinden dolayı reel dünyadan kooptuğu şeklindeki görüşleri nasıl değerlendirirsiniz? Bununla bağlantılı olarak iktisadın Amerikan sistemiyle öğrenciye aktarımını destekliyor musunuz? Destekliyorsanız Neden?

İktisat bir sosyal bilim, bunu hiçbir zaman göz ardı etmeyelim, sosyal bilim de insanın sorunlarına -iktisadi sorunlarına- dönük çözümler üretmeye çalışıyor. Derslerde de söylediğim gibi iktisat fizik bilimine en yakın sosyal bilim. Teoriler matematikselleştirilebiliyor, ekonometriyle sınanabiliyor böyle bir boyutu var. Fakat burada ipin ucunun kaçmasından her zaman rahatsızlık duyarım yani sonuçta matematiğe indirgenen bir iktisat son derece kuru bir şey olur yani iktisatta önce insan-insan ilişkileridir dolayısıyla matematiği bir alet olarak gayet güzel kullanabilirsiniz fakat matematiğe indirgenmiş bir iktisatı ben çok kuru buluyorum. Sorunun ikinci kısmına gelecek olursak, bildiğiniz üzere Türkiye’de iktisat fakültesini Almanlar kurmuştur,

2.Dünya savaşından kaçan başarılı Musevi alman profesörleri iktisat fakültesini kurmuştur. Kurulduğundan itibaren 10–15 sene Alman ekolünün bir etkisi vardır ama daha sonra böyle bir etki kalmadı. İktisat literatürü artık Anglosakson Amerika’da ve İngiltere’de üretiliyor. En çok da ABD’de üretiliyor. Yani iktisat biliminin merkezi ABD’dir. ABD’de iktisadın her alanına o kadar yoğun ilgi var ki yani sırf matematiğe, sırf ekonometriye değil bu ilgi. Muhakkak ekonometri çok yoğun biçimde teknik olarak kullanılıyor ve iktisatçının alet kutusunun en önemli parçasını oluşturuyor. Oyun teorisi vesaire gibi teknikler iktisatçının alet kutusunda çok önemli yer tutuyor fakat o kadar çok şeyle uğraşılıyor ki iktisatçılar; küresel ısınmanın ekonomik etkileri, globalleşmenin refah üzerine nasıl etki yaptığı, gelir dağılımına nasıl etki yaptığı, insan hayatına nasıl olumlu olumsuz etki yaptığı... İktisat sonunda sıradan insanın sorunlarını çözmekle yükümlüdür. Friedman’ın çok güzel bir lafı vardır: “Bir pudingin varlığı onun yenilmesindedir.” Yani buradan sunu çıkartıyor bir iktisat teorisi muhakkak çözüm üretme için -somuta çözüm üretme için- vardır dolayısıyla da nihai olarak insanın derdiyle uğraşan bir bilimdir. Matematik çok zevk verebilir bilim adamına ama bilim adamının aynı zamanda gelecek üzerine düşünmesi, tahminler yürütmesi de gereklidir bu da demin söylediğim soyut zekâyı gerektirir.

Türkiye’deki üniversitelerde verilen iktisat eğitimi öğrencileri güncel ekonomiye ne kadar hazırlıyor? Sizce fakültemizde “Güncel Ekonomi” dersi uygulamaya konulmalı mıdır?

Ben günceli hep takip ederim ve dersin en teorik yerinde bile güncel bir şeyler vermeye gayret ederim. Her zaman günceli yakalamaya çalışırım. Dolayısıyla teoriler böyle havada uçuşan şeyler değildir, sonuçta ayağı yere basması gerekir. Reel hayat teoriye uymaz ama uyabildiği kadar onu kullanmamız gerekir. Güncel ekonomik sorunlar dersi olabilir yani her hoca aslında kendi alanında o alandaki sorunlara girmekle yükümlüdür. Yani bir ders sadece teorileri

sıralayıp anlatıp bitip gitmez. 3 saatlik bir derste dünyanın güncel sorunu da tartışılabilir. Bu hocanın yükümlülüğüdür. Ben para teorisi anlatıyorum. Ben bu derste güncel parasal sorunlara girmezsem o dersimi ben boşa geçmiş kabul ediyorum ve her hocanın da derslerinde bu şekilde bir yol izlemesi gerektiğini düşünüyorum. Uluslararası ticaret olabilir, Türkiye ekonomisi olabilir ki zaten bir Türkiye ekonomisi dersimiz var dolayısıyla o Türkiye ekonomisi dersi sorunların iyice anlatıldığı bir ders değil midir? Ama istenirse böyle bir ders konulabilir. Ders programları çok önemli değildir, önemli olan o dersin içeriğine hocanın iyi oturmasıdır. Yanı ders saatlerini dört ya da altı saate çıkarabilirsiniz ama anlatılan bir şey yoksa saatlerin hiç önemi yoktur. Önemli olan verdiğiniz iki-üç saatin dolu dolu geçmesidir, benim bütün gayretim budur, ben hep böyle yaptım. İkinci sorunda, Türkiye’de iktisat fakülteleri güncel sorunları ne kadar ele alıyor. Burada bizim açığımız var, bu açık bütün iktisat fakültelerinde var. Muhakkak sizler bunu daha iyi algılıyorsunuz, reeli biz ne kadar anlıyoruz acaba, hep hikâye mi dinliyoruz, acaba hep teori mi dinliyoruz böyle bir sorunuz var. Zaman zaman böyle oluyor muhakkak. Ben de yaşadım bunu yani üniversitede, biz de aynı şeylerden şikâyetçiydik. Bu bir zincirleme devam eden bir şey(gülüyor).

Bunu matematikselleştirerek çözebilir misiniz? Hayır, daha soyut hale getirirsiniz. Yanı size matematik tekniklerle bu konular anlatıldığında daha mı rahat anlayacaksınız? Hiç inanmıyorum. Olsa olsa kafanızı çalıştıracaksınız, matematikte yeni şeyler öğreneceksiniz ondan keyif alacaksınız ama sokağa çıktığınızda güncel soruna ilişkin bir şey bilmeyeceksiniz. Dediğim gibi iktisat anlatan her hoca güncel sorunlara değinmeli. Ben “İktisada Giriş 1” dersinde bile güncel sorunlara girerim. İktisat eğitiminin teorik olması konusunda sıkıntılar sadece Türkiye’de değil, batıda da mevcut. Oralarda da aynı sıkıntılar var. İktisadın kendisi zor bir alan, bir kere onu kabul etmek lazım. Fakat Batı’da şöyle bir durum var; öğrencilere çok sık ödev hazırlatılıyor. Bizim eksliğimiz bu. Çok istediğim halde

yapamıyorum.70-80 kişilik sınıflarda herkese 15 günde bir bu ödevleri vermek ve bunu araştırmalarını istemek benim idealimdi ama bunu yapamadım. Hem öğrencinin bu konuda ilgisizliğinden hem de benim her on beş günde bir verilen o yüzlerce kâğıdı değerlendirebilme gücümün sınırından... Bizim belki yapmamız gereken temel şey bu yani sıkça öğrenciye ödev vermek. Verilen ödevle öğrendiği, bildiği iktisat bilgisi üzerinden güncel bir konuyu tartışmasını sağlamak. Batıda bu yapılıyor, batıda öğrenci dersi çok hafif görüyor kendisi ödev hazırlıyor. İngiltere’de ben bunu gördüm; öğrenciler dersten çıkıyor kütüphaneye gidiyor, kütüphanede ödev

hazırlıyor. Bu çok güzel bir şey çünkü bir insan kendisi bir şey hazırlamadan bir şey öğrenmiyor. Ben her dönem bir tane ödev veriyorum güncel ekonomik bir sorunla ilgili; enflasyon hedefleme olabilir, Türkiye’de hazırlanan stand-byalar olabilir, paradan sıfır atılması olabilir. Böyle ortamlarda çok parlak çocuklar ortaya çıkıyor bir bakıyorsun sınıfta o güne kadar hiç fark etmediğin birileri kendini orda gösterebiliyor ve çok güzel algılamış. bu sınav kağıtlarına her zaman yansımabiliyor. Eksik olarak bunu görüyorum.

Peki, bu sistem sizce Türkiye’de oturur mu? Ne kadar zamanda oturur?

Daha az öğrencisi olan vakıf üniversitelerinde bu yapıyor sanıyorum. Öğrenci sayısı arttıkça bu imkansız hale geliyor, bizim fakültemizde sınıflar 70-80 kişilik, öyle üniversiteler var ki mesela İstanbul Üniversitesi Marmara Üniversitesi buralarda 200-300 kişilik sınıflar bunların yapılması mümkün değil orada hocanın sesini duymanız bile mümkün değil. Bizim fakültemizde hiç olmazsa öğrenciyle hoca kürsüsü arasında en uzak aralığımız 3-4 metre, herkes sesimizi duyuyor sonuçta.

Önceden borsaya yönelen spekülörler şimdi tahıl sektöründe yöneldi. Bazı önde gelen bilirkişiler, yapılan spekülatif hareketler sonucu bu sektörde bir karaborsaya neden olacağını söylüyorlar. Sizin bu sorunun çözüm öneriniz var mı ne yapılabilir bu konuda?

Bir şeyler kötü gitmeye başladığında bu kısa dönemli bir dalga mı olacak yoksa süreklilik kazanan uzun bir daralma dalgası mı

olacak bu çok bilinmiyor. Yani Amerika ciddi bir sıkıntı içinde, mortgage krizi denilen önce şişen, sonra patlayan bir piyasa balonu var bunun Türkiye'ye birtakım yansımaları var. Türkiye'ye çok şiddetle yansımada belki ama bunun bütün dünyaya dalga dalga yayılacağı söyleniyor. Ayrıca bunun ötesinde sizin söylediğiniz tarım ürünlerine olan spekülasyon da insanların - bu işle uğraşan kişilerin- küresel ısınma nedeniyle iki yıldır istenilen ölçüde tahıl üretilmediği kaygısıyla buradan kazanç sağlama arzusu. Ortada belki kıtlık bile yok ama kıtlık etkisi yaratılarak bundan rant elde etme arzusu var. Bütün bunların çok uzun vadeli süreceğini düşünmüyorum ama şu var

geleceğe donuk riskler dersiniz dış ekonomik konjonktür önemli bir risk, ikinci risk küresel ısınmanın ekonomik etkileri-bu önemli bir risk-, bir de Türkiye'nin halı hazırda kendi içsel riskleri var; mesela enflasyon hedeflemesini tam gerçekleştiremememiz, maalesef 5 yıldır enflasyon istenilen ölçüye inmedi. Bu küresel dalgaya Türkiye yüksek bir enflasyonla yakalandı bu tabii risk Türkiye açısından. Dördüncü risk de Türkiye bir siyasi sorun yaşıyor yanı medeni ülkelerde belki kolayca çözülecek olan sorunları biz çözemiyoruz, siyasi sorunlarımız da buyuyor. Birisi de demiyor ki ortamı yumuşatalım da ortamdaki gerginlik atılsın. Müthiş gerginlikler yaşıyoruz. Bu

bizim geçmişimizden gelen bir şey. Biz üniversitede öğrenciyken de bunlar yasandı. O zaman ne krizler yasadık.

Ben hatırlıyorum : İstanbul iktisat fakültesinde son senemdi ve kalorifer yanmadı.

Palto ve eldivenle ders yaptık kışlar da soğuk böyle şimdiki gibi değil, kar kış elimizde eldiven ve bir yıl kalorifer yanmadı çünkü yakıt yok. Türkiye petrole bağımlı bir ülke. Ben 1976-1980 döneminde üniversitede okudum. Türkiye'nin en kötü yıllarıydı yanı üniversitenin zor bir dönemiydi, şimdi o kadar kaygılı değilim açıkçası ama ekonomide her zaman dünyada da riskler vardır iktisatçıların ve iktisat politikalarının temel görevi de bu riskleri bertaraf etmek ve bunlara çözüm üretmektir.

1980lerin başında ABD. ve İngiltere'de uygulanan deregülasyon ve arz yanlı

iktisat politikalarının başarıya ulaşmasından sonra 1990'lardan itibaren gelişmekte olan ülkelerde uygulanan bu politikaların benzerleri neden aynı etkiye yol açmayıp finansal krizlere yol açtı? Mao'dan sonra serbest piyasa ekonomisine geçen Çin'in IMF politikalarını uygulamayıp kendi ulusal programlarını uygulaması sonucu şu anki duruma ulaşması bir istisna mı? Sizce bunun sebepleri nelerdir?

79'da Thatcher , 80'de Reagan politikaları var. Bunlar neo-liberal politikalar. Gelişmiş bir ekonomiye uygun politikalar ama orda da çok regüle edilmiş piyasalar, müthiş sendikalaşmış bir İngiltere vardı. Dolayısıyla ekonominin arz boyutu ihmal edilmişti. Onu çözücü ekonomiyi daha liberalize eden yeniden bir yapılanma ortaya çıktı. Türkiye buna 80'lerde adapte oldu. Özal dönemiyle dış ticareti liberalize etti. Türkiye'de de dünyada da finansal liberazisyon zaten 90dan sonradır. 90lardan sonra sadece az gelişmiş ülkelerde değil birçok ülkede (Uzakdoğu Asya ülkeleri) finansal kriz yaşandı. Temel neden politikaların iyi yönetilememesidir. Ayrıca hile yapılması, yolsuzluk yapılması, yarım uygulanması. Bir şeyi ya tam yaparsanız iyi olur ya da yarım yaparsanız kötü olur. Bunları genel bir şablona koymak yanlış. Mesela Meksika'nın uyguladığı politikaların içine siyasi riskler girmiştir, Brezilyada bütçe sorunları girmiştir, Rusya'da geçiş ekonomisi olmasının sorunları girmiştir. Mesela Rusya sosyalist dönemden sonra bir mafya ekonomisine dönüşmüştür. Her ekonominin kendine özgü nedenleri vardır ama ortak nedenleri bütçe açıklarının yüksekliği, banka kesiminin zayıflığıdır. Bu iki sorunu iyi çözemedikleri için aniden liberalize olmanın zorluklarını yaşadılar. Bir de yönetim problemi var. Hangi politikayı yönetirseniz yönetin iyi yönetmezseniz, yarım yönetirseniz işler aksar. Az gelişmiş ülkelerin bir diğer problemi maalesef yolsuzluğa daha açıklar olmalarıdır. Bu az gelişmişlik olgusuyla bağlantılı bir şeydir; yasaları kırma, kuralsızlık. Sonuçta Türkiye'de ve diğer az gelişmiş ülkelerde yolsuzluğa çok açık bir yapı gelişmiştir. Bu

da dışardan bakınca liberal politikalar eşittir yolsuzluk anlamına gelmiştir. Hâlbuki öyle değil. Ne yaparsanız yapın işi doğru yapmazsanız sonucu kötü olur. En iyi reçete bile kötü niyetle kullanılırsa kötü sonuçlar verir.

Geçtiğimiz yıl katıldığım bir konferans esnasında Türk bankalarının yabancıların eline geçmesinin ve emlak piyasasında meydana gelen şişen balon etkisinin bir kriz göstergesi olduğu söylendi. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Emlak piyasasında Türkiye'deki mortgage kredileri batıdaki gibi korkunç rakamlarda değil. Yani bir tüketici kredi patlaması var, kredi kartlarının ödemelerinde geri dönmeme sorunu var ancak bunlar çok büyük boyutlarda değil. Türk bankalarının yabancılaşması konusunda da çok kuşularım var. Bu konuda tam olarak net değilim. Türk bankalarının %80-90ının yabancılaşması beni rahatsız eder. Ki ben liberal bakan bir insanım. Her zaman stratejik sektörlerde batılılar "altın hisse" denilen bir hisse ayırırlar. Bunlar devlete ait hisseler. Bankacılık sektöründe böyle bir altın hisse yok ama yine de bütün bankaların yabancılaşmasındansa Türklerin iyi bankacılık yapmasını tercih ederim. Yani bu çok doğal bir şey. TC vatandaşları büyük gelişmiş bankaları kurup yurtdışına açabiliyorsa kendi ülkesi içinde de pürüzsüz bir bankacılık, kırılğan olmayan bir bankacılık yapabiliyorlarsa ben onu tercih ederim. Birinci tercihim odur. Al her şeyi sat bu benim tarz olarak hoşuma gitmeyen bir şey. Ama şunu da kabul etmek gerekiyor ki uluslar arası ortaklardan çok korkmamak lazım. Yani bu da egemenlik elimizden gitti gibi bir şey değil. Sonuçta Merkez Bankası var, denetleyici kurumlar var. Yani ne çok milliyetçi olmak gerekiyor, ne de ipin ucunu kaçırmak. Tabii ki bankaların %90ının yabancı bankaların eline geçmesi de çok güzel bir şey değil ama yabancıdan korkanlardan da değilim doğrusu.

Bazı ekonomistlerin TUIK'in milli gelir hesaplamasında kullanılan formülü değiştirmesi sonucu bir gecede kişi başına düşen milli gelirimizin 6000\$'dan 9000\$'a çıkmasının nedeninin milli gelir verilerinin Türkiye'nin dışardan borç almak ve dış borçlarının çevirmek için yapılmış ve gerekli olan bir hareket olduğu konusunda hemfikir olması sizce tamamen bir yanılsama mıdır?

İlke olarak ben bir kamu kurumunun rakamları çarpıtığını düşünmek istemiyorum. Yani kurumlara güvenmek isterim. Bir merkez bankasının o işi en iyi yaptığını, bir TUIK yönetiminin o işi en doğru tekniklerle yaptığını inanmak isterim. Yani bu bir veridir. Dünyanın hiçbir yerinde bu kurumlardan şüphe ederek hiç bir şey yapamazsınız. Ama doğrusu bu kadar çok

şey değişince bende rahatsız oldum. Mesela Türkiye nüfusunu birdenbire daha önce 72 milyon olarak açıklanmışken şimdi 69 milyon diye açıklandı. O zaman bir önceki seçimlerde seçmen sayısının neye göre hesaplandığını düşündüm. Türkiye nüfusu 3 milyon eksildiyse o zaman seçmen sayısı daha yüksek görülmez mi? Orada çok ciddi kafam karıştı. Tabii rakamlar modernize ediliyor. AB ve benzeri kurumların standardize edilmiş rakamlara ihtiyacı var. IMF, Dünya Bankası, AB rakamları bir

standart haline getirmek istiyorlar ki, bütün ülkeleri daha makul bir şekilde mukayese edebilsinler çünkü her ülke TÜFE'yi, milli geliri ayrı hesaplıyor. Bu hesaplamalara bir standartlaşma gerektiriyordu.

Özelleştirme ülkemizde hatta tüm dünyada sürekli konuşulan ve gündeme gelen bir konu, bu konuların artıları ve eksileri zaman içinde dile getirilmiştir. Biz bir de sizden dinlemek istedik.Sizce özelleştirme kısa dönemde bir getiri sağlarken uzun dönemde bakıldığında ülke ekonomisinde bir tehdit oluşturur mu?

Özelleştirme, rekabetçiliği arttırabiliyorsa önemlidir. Ayrıca özelleştirmenin çok iyi denetlenerek yapılması gerekir. Yani kime ne satıyorsunuz, ne kadarını satıyorsunuz bunun çok iyi denetlenmesi gerekir. Bir de her özelleştirilecek şirketin kendi sanayi yapısına uygun özelleştirme biçimleri var. Bunlar sağlıklı yapıyorsa yapılabilir. Bazı alanlarda illa kamunun olması gerekmiyor. Fakat burada da çok titiz bir denetimin olması gerekiyor. Nasıl finansal kesimi BDDK gibi bir kurum denetliyorsa özelleştirmeyi de denetleyen kurumlara ihtiyaç vardır. Eğer iyi yapılmazsa özelleştirmede kötü sonuçlar verebilir. Yani kamu tekelinden vazgeçiyorsunuz özel tekele gidiyorsunuz. Fiyatlar daha çok artıyor, kalitenin arttığı da şüpheli olabiliyor bazen. Yani kapitalist liberal sistemin çok iyi kuralları olması ve devletinde denetleme görevini çok iyi yapması gerekir. Her şeyi bırakınız yapsınlar dediğiniz ekonomide bile denetlemede devletin rolü olur. Devlet ekonomide faaliyet göstermez ama denetler. Bütün bu işlemler bu saydığımız aşamalardan geçiyorsa ve sağlıklı geçiyorsa korkacak bir durum yok. Ama biraz önce de dediğim gibi hep bir altın hisse ayrılır. Petrol gibi, elektrik gibi stratejik alanlarda bir altın hisse ayrılır. O da ülkelerin ihtiyatıdır. Ben ihtiyatlı bir insanımdır. Her duyduğum lafa hemen inanmam, biraz durur beklerim, araştırırım. Ülkelerinde ihtiyatlı olması gerekir. Biz de yenilik eşittir en doğru zannediliyor, bu konuda çok yanılıyoruz.

Geçmişte ekonomide mübadele ilişkisi hakimken paranın ortaya çıkmasıyla birlikte para hakimiyeti başladı. Günümüzde ise gerek kredi kartları gerek ulaşımda biletlerle paranın dolaşımı azalmakta. Siz yakın gelecekte paranın kalkacağını ve bu kredi kartlarının piyasaya hakim olacağı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Kredi kartları paranın ancak işlem fonksiyonunu görüyor. Dolayısıyla paraya ihtiyaç var. Bazı görüşler paranın önümüzdeki 10-15 sene içinde kalkacağını söylüyor. Ben öyle düşünmüyorum. İnsanların nakite de her zaman ihtiyacı olacak, paraya da olacak. Kredi kartları tabii işlem amacını karşılıyor. Büyük de kolaylık sağlıyor. Zaten para yerine geçen aktiflerin artması da paranın önemini biraz azaltır gibi görünüyor. Fakat tümünden kaldırılacağına inanmıyorum. Çünkü para yerine geçenlerde aynı para fonksiyonlarını görmek zorunda. Mesela paranın tasarruf aracı olma özelliği var. Diğer tasarruf araçları, hisse senetleri, tahviller gibi birçok araçlar var. Bunlar tasarruf görevini görüyor ama işlem amacını görmüyor. Yani nakdin çok büyük bir likitide olma özelliği var. Sonuç olarak, para ortadan kalkmıyor, paranın tanımı genişliyor ve değişiyor. Bu durumda, para teorisi ve para politikasını giderek karmaşıktırıyor.

Bir ülkenin merkez bankasının bulunduğu şehir o bankanın işlevini yerine getirmesinde ne kadar etkili? Sizce merkez bankasının İstanbul'a taşınması yerinde bir karar mı?

Ben bu konuda tutucuyum. Yani merkez bankası 1930'da kuruldu ve o tarihten beri Ankara'da bulunuyor. Görevini de gayet güzel organize biçimde yapıyor. Şu anda bence merkez bankasının enflasyon hedeflemeyi çok sağlıklı biçimde yapması öncelikli bir olayken amaç saptırılıyor ve Ankara'da mı olsun İstanbul'da mı olsun bu tartışılıyor. Ben her zaman herhangi bir kararın fayda maliyetine bakarım. Merkez bankası İstanbul'a taşındığında Türkiye ekonomisine ne kadar büyük bir fayda

getirecek buna bakarım. Ben burada önemli bir fayda görmüyorum. Ankara'da olmasının sakıncalı olduğunu da zannetmiyorum. Ankara Türkiye cumhuriyetinin başkenti, İstanbul finansal bir merkezdir. Diğer bankalar merkezlerini İstanbul'da oluşturabilir. Fakat merkez bankası çok önemli bir ekonomik görev görüyor ve bunu

da hükümetle koordinasyonlu olarak götürmek zorunda. Bağımsız olmasına rağmen amaçları doğrultusunda devamlı hükümetle koordineli çalışmak durumunda. Yer meselesinin tartışılması yerine şu an enflasyon hedeflemesinde yaşanan pürüzlerin konuşulması gerekir ama bunlar konuşulmuyor. Belki basın biraz da şişiriyor çünkü enflasyon hedeflemeyi basın hiç anlatmıyor. Ama bu konu çok hoşuna gidiyor. Bazıları içinde bir rant yaratma imkanı doğuyor. Ataşehir'e kurulacak ve oradan rant elde edeceklerin hoşuna giden bir durum. Merkez bankası yönetimini kötü niyetli bulmuyorum yalnız teknik bilgi ve kararlılık gibi konularda eksiklikleri var.